



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Стала економіка

УДК 330.3

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15862745>

Інформаційне забезпечення наукових досліджень у сфері економіки: сучасні підходи та тенденції

Кишакевич Богдан Юрійович

д.е.н., професор, професор кафедри зовнішньоекономічної та митної
діяльності, НУ «Львівська політехніка»,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5721-8543>

Мурдза Петро Андрійович

аспірант,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9675-6928>

Зварич Богдан Ярославович

аспірант,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9444-0257>

Прийнято: 14.06.2025 | Опубліковано: 29.06.2025

***Анотація.** У статті досліджено сучасні підходи та тенденції інформаційного забезпечення наукових досліджень у сфері економіки. Обґрунтовано, що якісне інформаційне забезпечення є необхідною умовою формування обґрунтованих висновків і рекомендацій у науковій діяльності. Розглянуто типи інформаційних ресурсів, особливості їх класифікації та*



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

способи використання в дослідженнях. Визначено ключові функції інформаційного забезпечення, зокрема орієнтаційну, методологічну, аналітичну та прогностичну. Окреслено виклики, пов'язані з недостовірністю джерел, інформаційним перевантаженням та ризиками порушення академічної доброчесності. Проаналізовано сучасні цифрові інструменти та платформи, які використовуються в економічних дослідженнях. Окрема увага приділена відкритим базам даних, наукометричним системам та електронним репозитаріям. Визначено роль міждисциплінарного підходу у формуванні інформаційної бази дослідження. Висвітлено можливості застосування статистичних, математичних, логіко-аналітичних та програмних методів аналізу інформації. Показано, що використання програмного забезпечення, наприклад R, Python, SPSS, Power BI, сприяє підвищенню ефективності досліджень. Значну увагу приділено інтеграції штучного інтелекту в обробку економічної інформації. Проаналізовано потенціал великих мовних моделей у підвищенні продуктивності дослідників. Виокремлено переваги та недоліки застосування штучного інтелекту у науковій сфері. Акцентовано на етичних і правових викликах, пов'язаних з використанням штучного інтелекту, зокрема щодо авторських прав, достовірності даних та конфіденційності. Уточнено значення цифрової грамотності та критичного мислення для сучасного дослідника. Узагальнено, що ефективне інформаційне забезпечення потребує поєднання технологічної інноваційності з методологічною точністю. Надано рекомендації щодо формування сучасної інформаційної екосистеми для економічних досліджень. Стаття є теоретичною та методологічною основою для подальших прикладних досліджень у сфері цифровізації економічної науки.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, економічні дослідження, цифрові технології, штучний інтелект, наукова доброчесність, великі мовні моделі, цифрова грамотність.



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Information support for scientific research in the field of economics: modern approaches and trends

Bohdan Kyshakevych

Doctor of Economics, professor, professor of the department of foreign economic and customs activity, Lviv Polytechnic National University,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5721-8543>

Petro Murdza

PhD student, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9675-6928>

Bohdan Zvarych

PhD student, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9444-0257>

Abstract. *The article explores modern approaches and trends in the information support of scientific research in the field of economics. It is substantiated that high-quality information support is a necessary condition for developing well-founded conclusions and recommendations in academic activity. The study examines the types of information resources, their classification features, and methods of application in research. Key functions of information support are identified, including orientation, methodological, analytical, and forecasting functions. The article outlines challenges related to the unreliability of sources, information overload, and risks of violating academic integrity. Modern digital tools and platforms used in economic research are analyzed. Particular attention is paid to open data sources, scientometric systems, and electronic repositories. The role of the interdisciplinary approach in forming a research information base is emphasized. The article highlights the possibilities of applying statistical,*



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

mathematical, logical-analytical, and software-based methods for data analysis. It is shown that the use of software such as R, Python, SPSS, and Power BI significantly enhances research efficiency. Considerable attention is given to the integration of artificial intelligence (AI) in processing economic information. The potential of large language models to increase researchers' productivity is examined. The article distinguishes the advantages and disadvantages of using AI in scientific activities. Ethical and legal challenges are addressed, particularly in relation to copyright, data reliability, and confidentiality. The importance of digital literacy and critical thinking for the modern researcher is emphasized. It is concluded that effective information support requires a combination of technological innovation and methodological rigor. The article provides recommendations for forming a modern information ecosystem for economic research. It serves as a theoretical and methodological basis for further applied studies in the digitalization of economic science.

Keywords: *information support, economic research, digital technologies, artificial intelligence, academic integrity, large language models, digital literacy.*

Постановка проблеми. Поглиблення співпраці з ЄС відкриває нові можливості для українських підприємців, але водночас висуває нові вимоги до конкурентоспроможності. У контексті європейської інтеграції Україна має адаптувати національні інструменти підтримки МСБ до стандартів ЄС, зокрема в частині фінансування, регуляторного середовища та доступу до ринків. Цифрова трансформація економіки створює додаткові виклики для малого і середнього бізнесу, особливо в частині впровадження сучасних ІТ-рішень та кібербезпеки. Багато українських МСБ не мають достатніх ресурсів для цифровізації, що поглиблює нерівність у доступі до інновацій та міжнародних ринків. Необхідність модернізації системи державної підтримки МСБ, зокрема через податкові пільги, цифрові платформи та фінансові інструменти, є нагальною. В умовах війни та післявоєнного відновлення



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

економіки МСБ відіграють критичну роль у створенні нових робочих місць та стабілізації локальних економік. Європейські практики, як-от розвиток кластерів, бізнес-інкубаторів та акселераторів, можуть бути ефективно адаптовані в Україні. Водночас важливо забезпечити інституційну спроможність органів влади до реалізації політик підтримки МСБ. Таким чином, дослідження ефективних механізмів підтримки малого і середнього бізнесу є надзвичайно актуальним у контексті європейського вектора розвитку та цифрової трансформації економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі аналізу інформаційного забезпечення наукових досліджень у сфері економіки присвячено чимало наукових досліджень та публікацій. Так, Й. Ксу та інші в роботі [1] проаналізували розвиток та застосування штучного інтелекту в різних галузях фундаментальної науки, таких як інформатика, математика, економіка, фізика, хімія та інші. Автори дослідили потенціал і виклики використання AI/ML у цих дисциплінах, окреслюючи перспективні напрями досліджень та надаючи рекомендації для подальшої інтеграції AI у науку. Стаття Х. Руїз та інших [2] присвячена аналізу сучасного стану наукових досліджень щодо використання штучного інтелекту в бізнесі з акцентом на його роль у цифровій трансформації, прийнятті рішень та маркетингу. Автори провели бібліометричне дослідження на основі баз даних Web of Science і Scopus, виокремили 11 кластерів та ключові терміни, а також окреслили основні тенденції та перспективні напрями подальших досліджень. А. Корінек в роботі [3] відзначає, що генеративний штучний інтелект, зокрема великі мовні моделі (LLMs), такі як ChatGPT, мають значний потенціал трансформувати економічні дослідження шляхом автоматизації мікрозавдань. Крім цього, у роботах А. Зайдана [4], Р. Човдхарі [5], С. Шкарлет [6], Т. Абуджемі [7], Б. Кишакевича [8], [9] висвітлюються проблеми інтеграції штучного інтелекту (ШІ) в обробку економічної інформації.



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активні дослідження у сфері інформаційного забезпечення наукової діяльності, низка аспектів залишається недостатньо розкритою. Зокрема, потребує глибшого теоретичного обґрунтування питання узгодженості джерел економічної інформації, отриманих із різних цифрових платформ, та критеріїв їхньої наукової надійності. Недостатньо досліджено вплив алгоритмів штучного інтелекту на об'єктивність результатів наукових досліджень, особливо в частині автоматизованої обробки економічних даних. Майже не аналізується ефективність застосування міждисциплінарних інформаційних систем у дослідженнях, що охоплюють суміжні галузі — економіку, право, соціологію, технології. Окремо варто зазначити, що проблема формування інтегрованої цифрової інформаційної екосистеми для підтримки економічної науки досі перебуває на початковому етапі опрацювання. Також бракує напрацювань щодо методів забезпечення академічної доброчесності при використанні інструментів генеративного штучного інтелекту, зокрема в аспектах перевірки джерел, цитації та уникнення плагіату.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сучасних підходів та тенденцій інформаційного забезпечення наукових досліджень у сфері економіки, з акцентом на використання цифрових технологій, штучного інтелекту та міждисциплінарних інформаційних ресурсів, з метою обґрунтування практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності та достовірності економічної наукової діяльності в умовах цифрової трансформації.

Досягнення мети даного дослідження передбачає вирішення наступних завдань:

1. Проаналізувати сутність та структуру інформаційного забезпечення наукових досліджень у сфері економіки, а також визначити його ключові функції й джерела.



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

2. Охарактеризувати сучасні підходи до формування інформаційної бази економічних досліджень із урахуванням цифрових технологій, відкритих даних та наукових платформ.
3. Систематизувати основні методи обробки та аналізу інформації, які застосовуються в економічних дослідженнях, включаючи статистичні, математичні, програмні та візуалізаційні інструменти.
4. Дослідити можливості та ризики інтеграції штучного інтелекту в обробку економічної інформації, зокрема з урахуванням етичних, правових і науково-методичних аспектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційне забезпечення наукових досліджень є ключовим елементом наукової діяльності, що визначає якість, обґрунтованість та достовірність отриманих результатів. Воно охоплює сукупність процесів, засобів і ресурсів, спрямованих на пошук, збирання, обробку, аналіз, зберігання та представлення наукової інформації. Основною метою інформаційного забезпечення є надання дослідникові повного, точного й актуального інформаційного матеріалу, необхідного для формулювання гіпотез, вибору методів, обґрунтування висновків і перевірки результатів.

До інформаційних ресурсів належать: наукові публікації, офіційна статистика, нормативно-правова база, монографії, дисертації, звіти, бази даних, електронні бібліотеки та репозитарії. Вони можуть бути як первинними (отриманими у процесі власного дослідження), так і вторинними (взятих із зовнішніх джерел). Сучасне інформаційне забезпечення передбачає активне використання цифрових технологій, автоматизованих систем пошуку, електронних платформ (наприклад, Scopus, Web of Science, Google Scholar) та програм для обробки даних.

Інформація, що використовується в дослідженнях, має бути достовірною, релевантною та законно отриманою. Інформаційне забезпечення виконує низку важливих функцій: орієнтаційну, методологічну, аналітичну,



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

прогностичну та комунікативну. Ефективне інформаційне забезпечення сприяє підвищенню рівня академічної доброчесності, запобігає дублюванню наукових робіт і знижує ризик плагіату.

Особливого значення набуває вміння дослідника критично аналізувати джерела, визначати рівень їхньої наукової надійності та правильно цитувати інформацію. В умовах цифрової трансформації зростає роль відкритих даних, хмарних сервісів і big data в організації досліджень. Водночас дослідники стикаються з викликами, такими як надлишок інформації, недостовірні джерела та ризики порушення авторських прав. Тому інформаційна грамотність стає невід’ємною компетенцією сучасного науковця. Професійне інформаційне забезпечення є основою якісної підготовки наукових статей, дисертацій, звітів і аналітичних матеріалів. Успішне функціонування науково-дослідної діяльності неможливе без системного підходу до інформаційного забезпечення, що включає як технічні, так і методологічні аспекти.

Таким чином, інформаційне забезпечення наукових досліджень — це не лише доступ до великого обсягу даних, а й уміння критично їх аналізувати, правильно використовувати, дотримуючись академічної доброчесності та методологічної точності.

Сучасні підходи до формування інформаційної бази наукових досліджень ґрунтуються на інтеграції цифрових технологій, методологічній чіткості та дотриманні принципів наукової доброчесності. Інформаційна база — це цілісна система джерел, даних та засобів їх обробки, яка забезпечує дослідника усіма необхідними ресурсами для виконання наукової роботи. Формування такої бази в сучасних умовах потребує застосування низки новітніх підходів.

По-перше, орієнтація на відкриті дані (Open Data) стала глобальною тенденцією. Багато державних, академічних та міжнародних установ відкривають доступ до статистичних, економічних, соціологічних та



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

фінансових даних, що підвищує прозорість і доступність інформації для наукових цілей.

По-друге, активно впроваджується використання електронних наукових платформ і баз даних: Scopus, Web of Science, EconLit, RePEc, Google Scholar, JSTOR тощо. Ці ресурси дозволяють швидко формувати бібліографічну і фактологічну базу дослідження.

По-третє, інтердисциплінарний підхід у виборі інформації забезпечує ширший контекст дослідження, особливо в економіці та менеджменті, де поєднуються економічні, правові, соціологічні, технічні та екологічні дані. Також поширеним є використання інструментів наукометричного та бібліометричного аналізу, що дозволяють оцінити актуальність тематики, визначити ключові публікації, авторів, тренди в певній галузі.

Автоматизація збору та обробки інформації за допомогою програмного забезпечення (R, Python, Excel, Power BI, Stata, SPSS) підвищує точність аналізу та скорочує часові витрати.

Крім того, сучасний підхід передбачає ретельну перевірку достовірності джерел, оцінку наукового рівня публікацій та авторитетності видавництва або установ, що надали інформацію. Усе це вимагає від дослідника високого рівня інформаційної грамотності, вміння не тільки шукати, а й критично оцінювати, систематизувати та застосовувати інформацію відповідно до мети дослідження.

Таким чином, сучасні підходи до формування інформаційної бази наукового дослідження — це поєднання відкритості, цифрової обізнаності, методологічної строгості та критичного мислення.

Методи обробки та аналізу інформації (див. таблицю 1) є основою наукового пізнання, особливо в економічних дослідженнях. Статистичні методи дозволяють узагальнювати дані, оцінювати взаємозв'язки між змінними та виявляти тренди. Економіко-математичні методи застосовуються для моделювання складних процесів і пошуку оптимальних рішень в умовах



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

обмежених ресурсів. Графічні методи допомагають візуалізувати числову інформацію, роблячи її більш зрозумілою та доступною. Логіко-аналітичні підходи спрямовані на осмислення змісту даних і порівняння різних явищ. Сучасні програмні засоби, такі як R, Python або Power BI, забезпечують глибоку аналітику та ефективну візуалізацію результатів.

Таблиця 1

Методи обробки та аналізу інформації в економічних дослідженнях

Група методів	Назва методу	Сутність методу
Статистичні методи	Дескриптивна статистика	Узагальнення вихідних даних шляхом обчислення середніх значень, моди, медіани, варіації, дисперсії та інших показників, що описують розподіл змінних.
	Кореляційний аналіз	Визначення сили та напрямку зв'язку між двома чи більше змінними для виявлення закономірностей у поведінці даних.
	Регресійний аналіз	Математичне моделювання залежності однієї змінної (залежної) від однієї або кількох незалежних змінних з метою прогнозування або інтерпретації впливів.
	Індексний аналіз	Розрахунок відносних показників, що характеризують динаміку економічних або соціальних явищ у часі або між об'єктами.
Економіко-математичні методи	Лінійне програмування	Розв'язання задач оптимізації, що полягають у знаходженні найкращого варіанту використання обмежених ресурсів за певними лінійними обмеженнями.
	Математичне моделювання	Побудова формалізованих моделей реальних економічних процесів для дослідження взаємозв'язків і прогнозування результатів на основі припущень.
Графічні методи	Діаграми, графіки, гістограми	Візуальне подання кількісних даних для полегшення інтерпретації інформації, виявлення тенденцій, динаміки та структури показників.
Логіко-аналітичні методи	Контент-аналіз	Систематичне кількісне та якісне вивчення текстової або візуальної інформації з метою виявлення змістовних одиниць, тем, наративів або патернів.
	Порівняльний аналіз	Виявлення подібностей і відмінностей між об'єктами, явищами або періодами часу для встановлення переваг, недоліків або ефективності.
Програмно-аналітичні методи	R, Python, Excel, SPSS, Stata	Застосування спеціалізованого програмного забезпечення для обробки великих масивів даних,



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

		побудови моделей, аналізу трендів і візуалізації результатів.
Інформаційно-візуалізаційні методи	Power BI, Tableau	Створення інтерактивних аналітичних панелей та візуальних репрезентацій даних з метою покращення сприйняття інформації та прийняття рішень.

Інтеграція штучного інтелекту (ШІ) в обробку економічної інформації відкриває нові можливості для дослідників, аналітиків та управлінців. ШІ дозволяє працювати з великими обсягами даних (Big Data), забезпечуючи швидкий і точний аналіз складних економічних процесів. Завдяки машинному навчанню, системи штучного інтелекту можуть виявляти приховані закономірності та тренди, які важко виявити традиційними методами. Особливо важливою є здатність ШІ до прогнозування економічних показників на основі багатофакторного аналізу.

У сфері макроекономіки ШІ використовується для моделювання сценаріїв розвитку національної економіки. У фінансовому секторі алгоритми штучного інтелекту застосовуються для виявлення шахрайства, оцінки кредитного ризику та автоматизованого прийняття рішень. У бізнес-аналітиці ШІ оптимізує процеси управління запасами, логістикою, ціноутворенням і маркетингом. Крім того, чат-боти, рекомендовані системи й автоматизовані помічники використовуються для збору, обробки та інтерпретації економічної інформації.

ШІ також інтегрується в наукові дослідження, допомагаючи дослідникам у пошуку релевантних джерел, аналізі літератури та створенні моделей. Університети та дослідницькі центри активно впроваджують системи на основі ШІ для аналізу публікацій, цитування та впливовості наукових праць. Застосування нейронних мереж дозволяє моделювати поведінку економічних агентів і ринків із високою точністю.

А. Корінек у роботі [3] досліджує потенціал генеративного штучного інтелекту, зокрема великих мовних моделей (LLMs), у підвищенні



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

ефективності економічних досліджень. Автор аналізує шість напрямів застосування таких моделей — від генерування ідей до математичних обчислень — і демонструє, як автоматизація мікрозавдань за допомогою ШІ може суттєво підвищити продуктивність економістів.

Проте впровадження ШІ вимагає ретельної перевірки даних і дотримання принципів прозорості та етичного використання технологій (таблиця 2). Існують ризики алгоритмічної упередженості, надмірної автоматизації та втрати контролю над процесами. Тому важливо поєднувати потужність штучного інтелекту з професійним економічним мисленням. Перспективи розвитку ШІ в економічних дослідженнях пов'язані з розвитком хмарних технологій, обчислювального інтелекту та цифрових платформ. У найближчі роки штучний інтелект стане невід'ємним елементом обробки економічної інформації та прийняття рішень на всіх рівнях управління.

Таблиця 2

Перевагами та недоліки використання штучного інтелекту в наукових дослідженнях

Переваги	Недоліки
Висока швидкість обробки великих масивів даних	Можливість алгоритмічної упередженості (bias) у результатах
Здатність до виявлення складних закономірностей і трендів	Недостатня прозорість деяких моделей (особливо нейронних мереж)
Автоматизація рутинних завдань (обробка текстів, класифікація, аналіз даних)	Втрата контролю над процесами при надмірній автоматизації
Підвищення точності прогнозів на основі машинного навчання	Потреба у великих обсягах якісних і структурованих даних
Можливість інтеграції з цифровими науковими платформами	Високі витрати на впровадження та навчання персоналу
Підтримка міждисциплінарних досліджень та аналізу складних систем	Ризики знеособлення наукового процесу (зменшення ролі людського мислення)
Доступ до нових методів моделювання (нейронні мережі, GPT, NLP тощо)	Етичні та правові питання щодо використання чужих даних або створених текстів
Підвищення продуктивності дослідника	Можливість створення неправдивих або неперевіраних результатів



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Етичні та правові питання щодо використання чужих даних або текстів, створених за допомогою штучного інтелекту, стають дедалі актуальнішими в наукових дослідженнях. Одним із ключових викликів є дотримання авторського права при використанні даних, які мають юридичну або інтелектуальну охорону. Незаконне копіювання чи некоректне цитування джерел може призвести до звинувачень у плагіаті. Особливо складною є ситуація з використанням автоматично згенерованих текстів, адже не завжди зрозуміло, хто є їхнім автором — система чи людина.

Також виникають питання щодо достовірності даних, взятих зі сторонніх джерел, які не були перевірені на точність або актуальність. Етичним порушенням вважається маніпуляція даними або їхня селективна подача для підтвердження бажаних результатів. Дослідник повинен чітко вказувати джерело походження будь-якої інформації, навіть якщо її оброблено за допомогою ШІ. Недопустимо видавати згенерований текст за власну авторську роботу без відповідного застереження.

Існує також проблема приватності — особливо при використанні персональних або конфіденційних даних без згоди власника. ШІ-системи, які навчаються на великих обсягах інформації, можуть випадково відтворювати фрагменти захищених документів. Це створює загрозу порушення законодавства про захист персональних даних, зокрема GDPR. У науковій етиці важливо дотримуватися принципів чесності, відкритості, відповідальності та поваги до чужої праці.

Ще одним викликом є необхідність перевірки інформації, яку генерує ШІ, адже вона не завжди є точною або оригінальною. Тому відповідальність за зміст несе дослідник, навіть якщо текст або висновки створено за допомогою інтелектуальних алгоритмів. Вирішення цих проблем потребує оновлення нормативної бази, розробки чітких політик використання ШІ у науці та підвищення цифрової та правової грамотності дослідників.



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Проблеми достовірності, маніпуляцій і фейкових джерел в наукових дослідженнях є серйозним викликом для сучасної науки, особливо в умовах цифровізації інформаційного простору. Однією з ключових проблем є недостовірність інформації, яка виникає внаслідок використання застарілих, неперевіраних або неправильно інтерпретованих даних. Часто дослідники, поспішаючи завершити роботу, не проводять належної перевірки джерел, покладаючись на першу доступну інформацію, що може містити помилки чи перекручення фактів. Це негативно впливає на об'єктивність висновків і знижує наукову цінність роботи.

Маніпуляція даними — ще одна поширена проблема. Вона може проявлятися у вибіркового представленні статистики, зміні масштабів графіків, приховуванні небажаних результатів або навмисному акцентуванні на окремих аспектах. Такі дії порушують принципи наукової доброчесності й можуть вводити в оману наукову спільноту та суспільство.

Фейкові джерела — це ще один ризик для дослідника. Йдеться про матеріали з псевдонаукових сайтів, неперевіраних блогів, або сумнівних публікацій без рецензування. Зовні вони можуть виглядати авторитетно, однак не відповідають науковим стандартам. Часте використання таких джерел підриває довіру до дослідження та може призвести до дезінформації.

У зв'язку з цим надзвичайно важливо вміти критично оцінювати джерела, звертати увагу на науковий рівень публікації, рецензування, авторитетність автора та наявність посилань. Також необхідно дотримуватися академічних стандартів цитування та звіряти дані з кількох незалежних джерел.

Таким чином, запобігання використанню недостовірної чи фейкової інформації є невід'ємною складовою професійної відповідальності дослідника і гарантією якості наукових результатів.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що ефективне інформаційне забезпечення є критично важливою умовою



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

успішності наукових досліджень у сфері економіки в умовах цифрової трансформації. Зібрана, оброблена та достовірно інтерпретована інформація формує основу для обґрунтування економічних висновків, побудови моделей і формулювання практичних рекомендацій. Сучасні тенденції, зокрема впровадження відкритих даних, наукових баз, хмарних сервісів та інструментів машинного навчання, значно розширюють можливості дослідника, проте водночас висувають нові вимоги до інформаційної грамотності та етичної відповідальності.

Розглянуто основні групи методів обробки й аналізу інформації, які забезпечують багатовимірний підхід до вивчення економічних процесів: статистичні, економіко-математичні, графічні, логіко-аналітичні, програмні та інформаційно-візуалізаційні. Показано, що інтеграція штучного інтелекту, зокрема великих мовних моделей, дає змогу автоматизувати рутинні аналітичні завдання, покращити точність прогнозів і підвищити продуктивність наукової праці.

Водночас акцентовано на необхідності критичного підходу до перевірки джерел, уникнення маніпуляцій з даними та недопущення використання фейкової або неперевіреної інформації. Питання дотримання академічної доброчесності, авторського права й захисту персональних даних набувають особливої ваги в контексті використання штучного інтелекту в дослідницькій діяльності.

Отже, ефективне інформаційне забезпечення в економічній науці має базуватись на поєднанні відкритості, технологічної інноваційності, етичної відповідальності та глибокого методологічного підходу. Подальші дослідження доцільно спрямовувати на формування інтегрованих інформаційних платформ, розвиток цифрової інфраструктури науки та удосконалення нормативно-правових засад використання ШІ в науковій діяльності.



Список використаних джерел

1. Xu Y., et al. The Innovation. 2021. 2(4). 100179.
2. Ruiz-Real J. L., Uribe-Toril J., Arriaza Torres J. A., de Pablo Valenciano J. Artificial intelligence in business and economics research: Trends and future. Journal of Business Economics and Management. 2021. 22(1). 98–117. <https://doi.org/10.3846/jbem.2020.13641>
3. Korinek A. Generative AI for Economic Research: Use Cases and Implications for Economists. Journal of Economic Literature. 2023. 61(4). 1281–1317.
4. Abulibdeh A., Zaidan E., Abulibdeh R. Navigating the confluence of artificial intelligence and education for sustainable development in the era of industry 4.0: Challenges, opportunities, and ethical dimensions. Journal of Cleaner Production. 2024. 140527.
5. Chowdhury R. H. AI-Powered Industry 4.0: Pathways to Economic Development and Innovation. International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT). 2024. 12(6). 650–657.
6. Shkarlet S., Kholiavko N., Dubyna M. Information Economy: Management of Educational, Innovation, and Research Determinants. Marketing and Management of Innovations. 2019. 3. 126–141.
7. Abu-Jamie T. N., Al-Absy M. S. M. Advances in AI and Their Effects on Finance and Economic Analysis. The AI Revolution: Driving Business Innovation and Research. 2024. 1. 507–523.
8. Кишакевич Б. Ю., Лучаківський А. О., Зварич Б. Я., Следзь С. Ю. Інноваційні підходи до управління ризиками в ЗЕД: використання технологій блокчейн та штучного інтелекту. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2024. 8. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12750041>
9. Кишакевич Б. Ю., Лучаківський А. О., Мурдза П. Т., Киричук І. В. Актуальні виклики та загрози зовнішньоекономічній безпеці України. Ефективна економіка. 2024. 6.



ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

10. Nalla L. N., Reddy V. M. AI-Driven Big Data Analytics for Enhanced Customer Journeys: A New Paradigm in E-Commerce. *International Journal of Advanced Engineering Technologies and Innovations*. 2024. 1. 719–740.

11. Maddireddy B. R., Maddireddy B. R. AI and Big Data: Synergizing to Create Robust Cybersecurity Ecosystems for Future Networks. *International Journal of Advanced Engineering Technologies and Innovations*. 2020. 1(2). 40–63.

12. Anwar M. R., Sakti L. D. Integrating Artificial Intelligence and Environmental Science for Sustainable Urban Planning. *IAIC Transactions on Sustainable Digital Innovation*. 2024. 5(2). 179–191.
<https://doi.org/10.34306/itsdi.v5i2.666>